

ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ АРХІТЕКТУРИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ НА ОСНОВІ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ, РИЗИКАМИ ТА ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ

С. М. Халатур, д. е. н., професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, e-mail khalatur.s.m@dsau.dp.ua, <https://orcid.org/0000-0001-8331-3341>,

Ю. В. Масюк, к. е. н., професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, e-mail masiuk.yu.v@dsau.dp.ua, <https://orcid.org/0009-0001-6339-3011>,

В. В. Довганюк, магістр спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, e-mail dovhanuk.v.v@gmail.com <https://orcid.org/0009-0006-0472-768X>

Методологія дослідження. Результати отримані завдяки застосуванню комплексу наукових методів: системно-структурного та порівняльного аналізу – для обґрунтування концептуальних засад побудови адаптивної архітектури фінансової стійкості страховиків; абстрактно-логічного та аналітичного методу – при формуванні механізмів інтегрованого управління ліквідністю, ризиками та превентивною фінансовою санацією.

Результати. Доведено необхідність трансформації традиційних систем фінансового менеджменту страхових компаній шляхом переходу до гнучкої адаптивної архітектури, здатної превентивно реагувати на внутрішні та зовнішні дестабілізуючі чинники. Обґрунтовано взаємозалежність між структурними елементами ліквідності, профілем ризиків та інструментарієм фінансового оздоровлення. Визначено пріоритетні сценарії та етапи застосування процедур фінансової санації залежно від глибини виявлених дефіцитів ліквідності та диспропорцій капіталізації.

Новизна. Наукова новизна полягає у розробці концептуальної моделі адаптивної архітектури забезпечення фінансової стійкості страхової компанії, яка, на відміну від існуючих підходів, об'єднує інструменти управління ліквідністю, стрес-тестування ризиків та превентивної фінансової санації в єдиний саморегульований контур, що гарантує безперервність діяльності та збереження страхового капіталу в умовах нестабільності.

Практична значущість. Запропоновано шляхи підвищення ефективності управління ліквідністю та ризиками страховика, на основі яких можна здійснювати прийняття управлінських рішень щодо локалізації ризиків і санаційного реагування. Практичні рекомендації можуть бути використані топ-менеджментом страхових установ для зміцнення фінансово-економічної стійкості та регуляторними органами при формуванні вимог до нагляду за платоспроможністю ринку.

Ключові слова: страхові послуги, фінансова стійкість, цифрова трансформація, фінансова безпека, страхова компанія, управління ліквідністю, ризик-менеджмент, фінансова санація, платоспроможність, страховий капітал.

Постановка проблеми. Сучасний стан функціонування страхового ринку України визначається високим рівнем макроекономічної невизначеності, трансформаційними змінами у регуляторному середовищі, валютними коливаннями та підвищеними операційними і геополітичними ризиками. За

таких умов класичні (статичні) підходи до забезпечення фінансово-економічної стійкості страховиків втрачають свою дієвість, оскільки вони здебільшого орієнтовані на констатацію фактичних відхилень, а не на превентивне реагування.

Системні диспропорції в структурі страхових портфелів, зниження рівня ліквідності активів, зростання виплат за страховими випадками та посилення вимог регулятора щодо платоспроможності критично загострюють проблему виживання страхових організацій. Більшість існуючих моделей управління є фрагментарними: ліквідність, ризики та санаційні процедури розглядаються як окремі елементи. Відсутність єдиної гнучкої концепції, яка б об'єднувала ризик-менеджмент, моніторинг ліквідності та механізми превентивної фінансової санації, призводить до запізнілої локалізації загрози банкрутства. Оскільки стійкість страхового сектору є фундаментом гарантування фінансової безпеки всієї економіки та захисту майнових інтересів суб'єктів господарювання і громадян, розробка та впровадження адаптивної архітектури фінансової стійкості страховика належить до першочергових науково-прикладних завдань сучасної економічної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням забезпечення фінансово-економічної стійкості, антикризового менеджменту та оптимізації стратегічного управління у страховому секторі присвячено низку праць сучасних вітчизняних науковців. Зокрема, О. Варченко, О. Драган, І. Герасименко та К. Ткаченко (2026) у своєму дослідженні концептуалізують механізми антикризового управління банківськими та страховими установами в системі сучасного фінансового менеджменту. Автори фокусують увагу на адаптації превентивного інструментарію реагування на шоки фінансового ринку та формуванні комплексних систем підтримання платоспроможності фінансових інститутів у кризовий період [1]. Специфіку ризик-менеджменту як базового елемента функціонування страховиків ґрунтовно розкривають К. Бездітко та Д. Загорська (2023). Дослідниці аналізують методичні засади та практичні аспекти управління ризиками у страхуванні, акцентуючи на необхідності ідентифікації, оцінювання та мінімізації впливу потенційних загроз на загальний рівень капіталізації та стійкості страхових організацій [2]. Водночас питаннями прикладного моделювання фінансових стратегій займаються О. Савченко та О. Пустовіт (2023). На прикладі ПрАТ «СК «Євроінс Україна» науковці обґрунтовують

доцільність використання матриці фінансового розвитку для оптимізації фінансової стратегії страховика, що дозволяє узгодити показники ділової активності, прибутковості та рівня капіталу в динаміці [3]. Методологічні підходи до забезпечення короткострокової та довгострокової збалансованості грошових потоків висвітлюють О. П. Павленко та В. В. Денисенко (2023). Науковці систематизують сучасні фінансові стратегії у системі управління ліквідністю і платоспроможністю страхових компаній, доводячи вагомість оптимального співвідношення між високоліквідними активами та страховими зобов'язаннями для запобігання дефіциту ліквідності [4]. Визнаючи значний внесок зазначених авторів у розробку окремих аспектів фінансового менеджменту, варто підкреслити, що комплексні питання побудови саме адаптивної архітектури фінансової стійкості страховика, яка б поєднувала ліквідність, ризики та інструменти превентивної санації, все ще потребують подальшого системного поглиблення.

Формулювання мети статті. Метою даної статті є теоретико-методологічне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо формування адаптивної архітектури забезпечення фінансової стійкості страхової компанії шляхом інтеграції інструментів управління ліквідністю, ризик-менеджменту та механізмів превентивної фінансової санації в умовах динамічного макроекономічного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне макроекономічне середовище, що функціонує в умовах підвищеної невизначеності, волатильності ринків та гібридних загроз, ставить перед страховим сектором безпрецедентні виклики. Традиційні системи фінансового менеджменту страховиків, які роками будувалися на статичних моделях, лінійному плануванні та ретроспективному аналізі даних, виявляють внутрішню спроможність лише до запобігання класичним, передбачуваним ризикам. Проте в умовах системних криз такий підхід спричиняє запізнення регуляторних рішень, що призводить до втрати платоспроможності, вимивання капіталу та погіршення ліквідності. Стає очевидним, що консервативна архітектура фінансового управління не забезпечує

достатньої швидкості та гнучкості, необхідних для нейтралізації негативного впливу дестабілізуючих чинників сьогодення.

Необхідність кардинальної трансформації наявних управлінських підходів диктується зміною природи самих ризиків, які набули синергетичного та каскадного характеру. Перехід від традиційних моделей до гнучкої адаптивної архітектури є умовою збереження не лише конкурентоспроможності, а й самої життєздатності страхової установи. В основі такої архітектури лежить принцип превентивного реагування, який передбачає перенесення фокусу з ліквідації наслідків кризових подій на їх раннє виявлення, превентивне моделювання та превентивну адаптацію фінансових потоків. Для цього необхідне впровадження динамічного моніторингу макро- та мікроекономічних показників, застосування стрес-тестування за складними багатоваріантними сценаріями, а також наскрізної інтеграції ключових підсистем фінансового менеджменту [5].

Фундаментальною опорою адаптивної архітектури являється єдність процесів управління ліквідністю, ризик-менеджменту та фінансової санації. Ліквідність у цій системі виступає як перша лінія фінансової безпеки, що гарантує безперебійне виконання зобов'язань перед страхувальниками у разі раптового зростання виплат або дефіциту грошових коштів. Сучасний ризик-менеджмент трансформується зі статичного інструменту оцінки в інтелектуальне ядро системи, здатне в режимі реального часу ідентифікувати дисбаланси та оцінювати ступінь їхнього впливу на структуру капіталу. Своєю чергою, механізми фінансової санації припиняють бути крайнім заходом на межі банкрутства і стають превентивним інструментарієм оздоровлення, який включається на ранніх стадіях відхилення від цільових орієнтирів стійкості.

Формування адаптивної архітектури фінансової стійкості страхової компанії вимагає якісної трансформації підходів до управління грошовими потоками, де ключова роль належить інструментам, здатним забезпечити гнучке та превентивне реагування на будь-які касові дисбаланси.

Основним інструментом управління ліквідністю є перегрупування високоліквідного інвестиційного портфеля. Страховик

підтримує спеціалізований буфер активів, який складається з грошових коштів на поточних рахунках, короткострокових банківських депозитів та державних цінних паперів з високим рівнем ліквідності. Це дає змогу миттєво вивільняти необхідний обсяг ресурсів для покриття непередбачуваних або пікових страхових виплат без ризику реалізації збитків від термінового продажу довгострокових чи малоліквідних активів [6].

Зовсім інший вимір гнучкості дає моделювання та прогнозний аналіз грошових потоків у режимі реального часу. Шляхом створення динамічних планів руху грошових коштів із різним часовим горизонтом фінансовий менеджмент здійснює точну синхронізацію графіків надходження страхових премій із термінами виконання зобов'язань, нейтралізуючи загрозу виникнення дефіциту коштів на ранніх стадіях (рис. 1).

Рис. 1. Інструменти управління ліквідністю страхової компанії [7]

Джерело: сформовано авторами

Як показано на рис. 1, для усунення раптових та короткострокових касових розривів задіюються інструменти залучення оперативної банківської ліквідності. Серед них особливе місце посідають відновлювані кредитні лінії та овердрафти в надійних банківських установах, які відіграють роль до-

даткового фінансового амортизатора та дозволяють виконувати виплати страхувальникам без порушення інвестиційної стратегії компанії.

У контексті адаптивної архітектури вагомим варіантом захисту грошових ресурсів є оптимізація та інструментальне налаштування договорів перестрахування. Застосування пропорційного та непропорційного перестрахування з умовою прискореного відшкодування часток збитків перестраховиками дає змогу суттєво зменшити одноразове навантаження на власні грошові кошти компанії під час настання великих страхових випадків.

Крім того, як регулятор вхідного грошового потоку ефективно працює динамічна андеррайтингова та тарифна політика. Використання гнучкої системи страхових тарифів, франшиз, коригування умов розстрочки страхових платежів та стимулювання дострокових розрахунків дозволяє фінансовому менеджменту цілеспрямовано збільшувати або зменшувати обсяг вхідних коштів залежно від поточних потреб у ліквідності.

Усі ці інструменти, перетворюють управління ліквідністю зі статичного контролю залишків на ефективний механізм ресурсного маневрування, що гарантує безперервність діяльності страховика [7].

Для постійного контролю відхилень показників ризику від безпечних меж використовується система сигнальних індикаторів та ризик-апетиту. Вона передбачає встановлення чітких кількісних і якісних лімітів для андеррайтингових, інвестиційних та операційних ризиків, порушення яких негайно запускає автоматичні механізми перегляду операційної діяльності та захисних заходів.

Формування адаптивної архітектури фінансової стійкості страхової компанії вимагає кардинальної трансформації підходів до ризик-менеджменту, де інструменти управління ризиками перетворюються зі статичних регуляторних методів оцінки на аналітичне ядро превентивного реагування (рис. 2).

Як показано на рис. 2, центральне місце в управлінні страховими ризиками посідає динамічне стрес-тестування за багатоваріантними сценаріями, яке дає змогу моделювати потенційний вплив каскадних шоків, таких як одночасне зростання збитковості,

волатильність фондового ринку чи знецінення активів, на рівень капіталу та платоспроможності. Цей інструмент працює у режимі випередження, завчасно сигналізуючи про критичні точки уразливості системи та генеруючи вхідні дані для корекції інших елементів фінансового менеджменту.

Рис. 2. Інструменти ризик-менеджменту страхової компанії [8]

Джерело: сформовано авторами

Безпосереднє зниження та перерозподіл ризикового навантаження забезпечує інтегрована система перестраховального захисту. Шляхом поєднання пропорційних та непропорційних програм перестрахування страхова компанія ефективно зрізає пікові ризики, захищає власний капітал від кумулятивних збитків і вивільняє регуляторний капітал для забезпечення загальної платоспроможності.

Як інструмент мінімізації ризиків знецінення та неповернення коштів застосовується диверсифікація та лімітування інвестиційного портфеля. Вона полягає у суворому обмеженні часток активів за емітентами, галузями, строками погашення та рівнями кредитного рейтингу, що гарантує збереженість страхових резервів і мінімізує вплив ринкового та кредитного ризиків.

У частині управління андеррайтинговими ризиками ключову роль відіграє адаптивний андеррайтинговий регламент. Цей інструмент передбачає оперативну корекцію тарифних сіток, франшиз та умов покриття залежно від поточних тенденцій збитковості та макроекономічних чинників, не допускаючи прийняття на страхування системно збиткових об'єктів.

Сукупність цих інструментів створює гнучку систему управління ризиками, який безперервно генерує управлінські імпульси для збереження капіталу та забезпечення стійкості страхової компанії за будь-яких умов середовища [8].

Формування адаптивної архітектури фінансової стійкості страхової компанії передбачає докорінний перегляд ролі фінансового оздоровлення, де процедури фінансової санації перетворюються із крайніх заходів на межі банкрутства на гнучкий інструментарій превентивного та відновлювального реагування. Застосування процедур фінансової

санації страхової компанії є динамічним процесом, де вибір конкретної стратегії визначається не суб'єктивними міркуваннями керівництва, а глибиною виявлених дефіцитів ліквідності та масштабними диспропорціями капіталізації. У разі виявлення незначних, потенційних відхилень задіюється превентивний сценарій санації. На цьому етапі виявлені дефіцити ще не мають критичного характеру і проявляються у формі короткострокових касових розривів чи легкого зниження запасів платоспроможності. Пріоритетом стає внутрішнє самооздоровлення без залучення екстреного капіталу ззовні. Основні зусилля спрямовуються на оперативне оптимізування витрат, посилення вимог андеррайтингу, реструктуризацію страхового портфеля на користь малоризикових продуктів із швидким обігом коштів, а також перегляд інвестиційної політики задля підвищення частки високоліквідних активів (табл. 1).

Таблиця 1

Ефективність впровадження процедур фінансової санації страхової компанії

Назва процедури фінансової санації	Ефект від проведення процедури
Превентивна реструктуризація страхового портфеля	Мінімізація ризику зростання збитковості на ранніх стадіях, стабілізація вхідного грошового потоку за рахунок згортання продажу неефективних продуктів та фокусування на високодохідних видах страхування з передбачуваним рівнем виплат
Санаційна реструктуризація активів та інвестиційного портфеля	Ліквідація загрози касових розривів, підвищення мобільності активів та термінове відновлення необхідного рівня поточного покриття зобов'язань шляхом конвертації дебіторської заборгованості й реалізації малоефективного майна у високоліквідні кошти
Докапіталізація та залучення субординованого боргу	Швидке покриття дефіциту регуляторного капіталу, відновлення відповідності пруденційним нормативам платоспроможності та зміцнення власної фінансової бази компанії за рахунок прямого залучення додаткових ресурсів
Екстрена модифікація та оптимізація перестраховального захисту	Негайне зменшення навантаження на власні страхові резерви, зниження пікового ризикового навантаження та вивільнення частини регуляторного капіталу шляхом передачі акумульованих ризиків зовнішнім перестраховикам
Передача частини страхового портфеля іншій страховій установі	Розвантаження балансу від надмірних та критично збиткових зобов'язань, запобігання повному краху компанії, збереження клієнтської бази та безумовне забезпечення виплат страхувальникам за рахунок ресурсів приймаючої сторони

Джерело: сформовано авторами на основі [9]

Як показано у табл. 1, первинною є процедура превентивної реструктуризації страхового портфеля, яка запускається при виявленні перших ознак виникнення дисбалансів або підвищення збитковості. Вона полягає в оперативному згортанні продажів найбільш збиткових продуктів, підвищенні вимог до об'єктів страхування, запровадженні більш

жорстких франшиз та перерозподілі акцентів на користь високодохідних видів страхування з передбачуваним рівнем виплат.

Для негайного відновлення балансу між активною та пасивною сторонами балансу застосовується процедура санаційної реструктуризації активів та інвестиційного портфеля. Цей захід передбачає терміновий

продаж малоефективних або непрофільних об'єктів майна, конвертацію довгострокових дебіторських заборгованостей у грошові кошти, а також дострокове перегрупування інвестицій на користь високоліквідних інструментів для ліквідації загрози касових розривів.

Коли виявлені диспропорції капіталізації мають більш глибокий характер, задіюється процедура докапіталізації та залучення субординованого боргу. Вона спрямована на пряме збільшення власного капіталу за рахунок додаткових внесків акціонерів, залучення стратегічних інвесторів або випуску спеціальних боргових зобов'язань, що дозволяє швидко покрити дефіцит регуляторного капіталу та відновити відповідність пруденційним нормативам.

У частині оптимізації страхових зобов'язань критичне значення має процедура екстреної модифікації та оптимізації перестраховального захисту. Шляхом укладання додаткових договорів облігаторного або факультативного перестрахування на вигідних умовах страхова компанія передає частину акумульованих ризиків зовнішнім перестраховикам, що дозволяє миттєво зменшити навантаження на власні резерви та вивільнити необхідну частку робочого капіталу компанії.

У разі реалізації критичних сценаріїв, коли внутрішні джерела оздоровлення вичерпані, застосовується процедура передачі частини страхового портфеля іншій страховій установі. Такий крок дає змогу розвантажити баланс від надмірних зобов'язань, зберегти клієнтську базу та гарантувати безумовне виконання виплат страхувальникам без загрози повного краху компанії.

Завдяки такій градації та високій інтегрованості з ризик-менеджментом і ліквідністю, процедури фінансової санації діють як надійний регуляторний запобіжник, що забезпечує відновлення платоспроможності та збереження страхового капіталу в умовах будь-якої нестабільності [9, 11].

Концептуальна модель адаптивної системи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії являє собою цілісну, динамічну систему нового покоління, яка якісно трансформує класичні підходи до фінансового менеджменту. На відміну від існуючих дискретних та реактивних моделей, які роз-

глядають оцінку ризиків, контроль грошових потоків і відновлення платоспроможності як окремі, часом ізольовані функції, розроблена концепція синтезує інструменти управління ліквідністю, стрес-тестування ризиків та превентивної фінансової санації в єдину саморегульовану систему.

Основною ідеєю цієї системи є створення закритого циклічного механізму зі зворотним зв'язком, де зміна одного параметра системи негайно каскадує сигнальні імпульси до інших підсистем, забезпечуючи автоматичне адаптивне підлаштування операційної та інвестиційної діяльності страховика до деструктивних зрушень зовнішнього та внутрішнього середовища страхової компанії. Функціональним ядром та аналітичним центром моделі виступає підсистема ризик-менеджменту. Вона спирається на динамічне стрес-тестування за багатоваріантними сценаріями, яке моделює можливі екстремальні події забігаючи наперед. Безперервний контроль забезпечує система сигнальних індикаторів та ризик-апетиту, що визначає безпечні межі відхилень. При цьому інтегрована система перестраховального захисту зрізає пікові навантаження, диверсифікація та лімітування інвестиційного портфеля мінімізує кредитно-ринкові загрози, а адаптивний андеррайтинговий регламент упереджує прийняття на страхування збиткових об'єктів. Згенеровані цими інструментами аналітичні дані слугують прямим входним сигналом для наступних ланок системи.

Отримані результати аналізу ризиків безпосередньо спрямовуються у підсистему управління ліквідністю. Завдяки такому зв'язку структурація та динамічне перегрупування високоліквідного інвестиційного портфеля здійснюється в режимі реального часу, формуючи дієвий буфер активів. Одночасно моделювання та прогнозний аналіз грошових потоків у режимі реального часу дозволяє синхронізувати надходження та виплати, а за потреби задіюються інструменти залучення оперативної банківської ліквідності для перекриття тимчасових касових розривів. Захист грошових ресурсів підсилюється через оптимізацію та інструментальне налаштування договорів перестрахування, тоді як динамічна андеррайтингова та тарифна політика

регулює обсяги вхідних коштів залежно від поточних фінансових потреб.

Третім, компенсаторно-відновлювальним елементом єдиної системи є підсистема фінансового оздоровлення, яка реалізує превентивні та санаційні заходи при виявленні перших сигналів про відхилення від норм платоспроможності. Вона активується

автоматично, виконуючи роль регуляторного запобіжника. Початковим кроком стає процедура превентивної реструктуризації страхового портфеля, що зупиняє продаж неефективних продуктів, а процедура санаційної реструктуризації активів та інвестиційного портфеля вивільняє додаткові високоліквідні кошти (рис. 3).

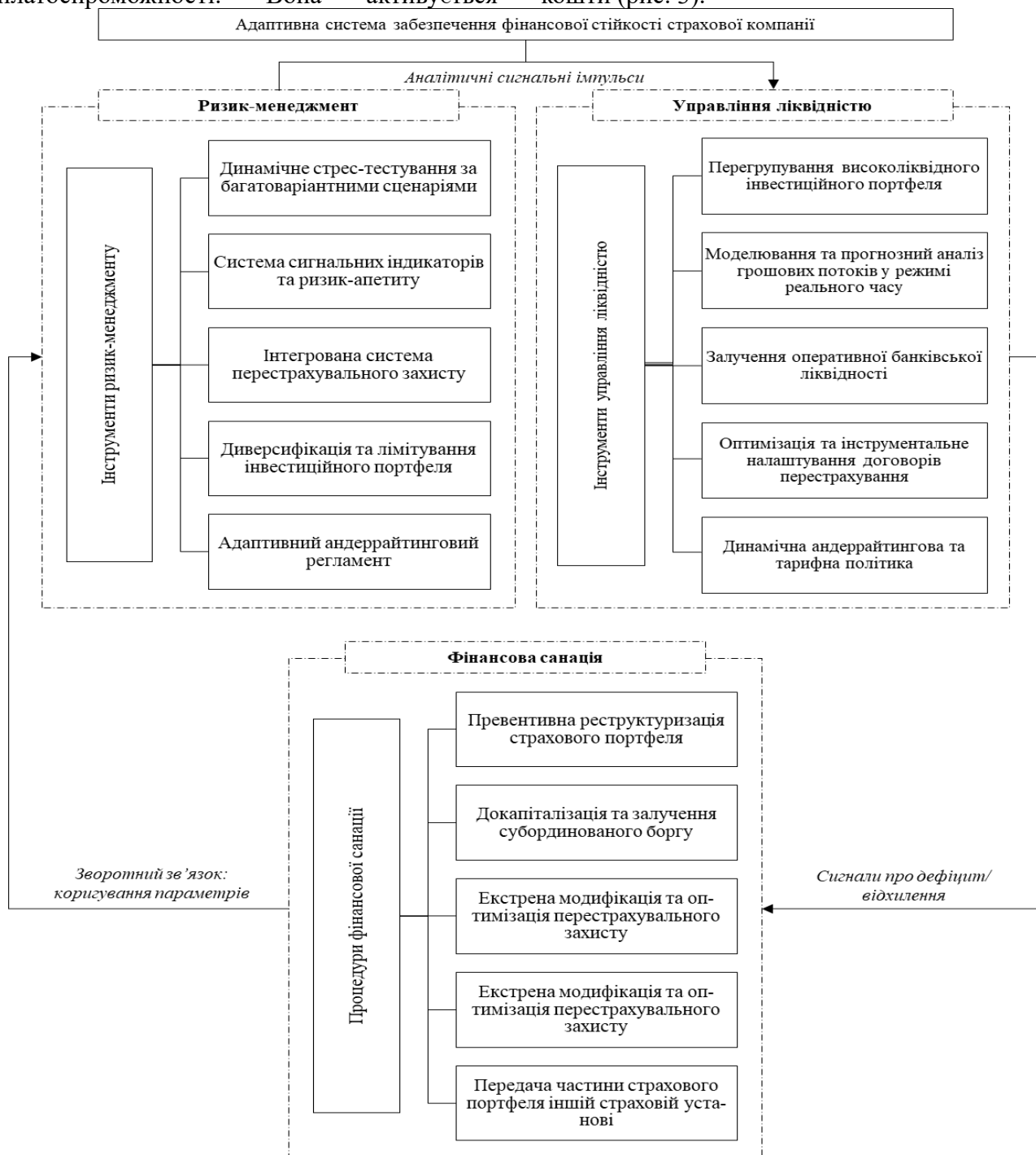

Рис. 3. Концептуальна модель адаптивної системи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії [10, 12]

Джерело: сформовано авторами самостійно

Впровадження розробленої адаптивної системи забезпечення фінансової стійкості

страхової компанії, зображеної на рис. 3, забезпечує комплексний позитивний ефект, що

трансформує як внутрішні управлінські процеси, так і зовнішню позицію установи на ринку. На стратегічному та регуляторному рівнях формування саморегульованої системи з превентивним реагуванням гарантує безперервність операційної діяльності та безперервність виконання зобов'язань перед страхувальниками навіть під час системних криз і макроекономічних шоків.

Таким чином, розроблена концептуальна модель адаптивної архітектури докорінно змінює парадигму фінансового менеджменту страховика, перетворюючи його з реактивного механізму усунення наслідків на проактивну саморегульовану систему. Завдяки синергетичній інтеграції стрес-тестування ризиків, динамічного управління ліквідністю та превентивної санації в систему управління досягається висока швидкість і гнучкість реагування на будь-які дестабілізуючі чинники. Такий підхід дає змогу виявляти та нейтралізувати загрози ще на етапі їх зародження, запобігаючи касовим розривам та вимиванню капіталу. У підсумку запропонована архітектура гарантує безперервність операційної діяльності, максимальну збереженість страхових ресурсів та довгострокову фінансову стійкість компанії навіть за умов критичної макроекономічної нестабільності.

Висновки. Проведене дослідження доводить закономірну необхідність відмови від консервативних, реактивних моделей фінансового менеджменту страхових компаній на користь адаптивної архітектури забезпечення їхньої фінансової стійкості. В умовах постійної волатильності макроекономічного середовища та каскадного характеру сучасних ризиків традиційний підхід із ретроспективним аналізом виявляється не спроможним запобігти вимиванню капіталу та дефіциту ліквідності. Впровадження запропонованої адаптивної системи, що об'єднує управління ліквідністю, стрес-тестування та превентивну санацію, створює якісно новий механізм проактивного реагування. У цій системі профіль ризиків постійно трансформує вимоги до структури активів, ліквідність забезпечує ресурсну маневреність, а гнучкий санаційний інструментарій відіграє роль регуляторного запобіжника ще до настання збитків.

Послідовна узгодженість стратегічного, тактичного й оперативного рівнів

управління портфелем дає змогу мінімізувати касові розриви, оптимізувати використання перестраховального захисту та підтримувати необхідний рівень регуляторного капіталу. Водночас ґрадуїований підхід до санації, від внутрішніх превентивних заходів до відновлювальних і антикризових дій, гарантує адекватність управлінського впливу залежно від глибини виявленого дефіциту ліквідності чи диспропорцій капіталізації. У підсумку сформована адаптивна система управління забезпечує фінансову стійкість страховика, перетворюючи фінансовий менеджмент на стратегічний драйвер довгострокової платоспроможності та збереження капіталу за умов ринкової нестабільності [13].

Література

1. Варченко О., Драган О., Герасименко І., Ткаченко К. Механізми антикризового управління банківською та страховою установою в системі сучасного фінансового менеджменту. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*. 2026. №1. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-5940.1.2026.3>
2. Бездітко К., Загорська Д. Управління ризиками у страхуванні. Молодий вчений. 2023. №12 (124). DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-6>
3. Савченко О., Пустовіт О. Матриця фінансового розвитку та оптимізація фінансової стратегії страхової компанії (на прикладі ПРАТ «СК «Євроінс Україна»). *Development Service Industry Management*. 2023. №4. DOI: [https://doi.org/10.31891/d_sim-2023-4\(13\)](https://doi.org/10.31891/d_sim-2023-4(13))
4. Павленко О.П., Денисенко В.В. Сучасні методологічні підходи до фінансових стратегій системи управління ліквідністю і платоспроможністю страхових компаній. *Агросвіт*. 2023. №20. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.20.99>
5. Глухова В.І., Крот Л.М. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*. 2023. №54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81>
6. Коптева Г.М. Сценарне моделювання фінансової стійкості страхових компаній. *Вісник НТУ «ХПІ». Серія: економічні науки*. 2025. №6. DOI: 10.20998/2519-4461.2025.6.3
7. Єрмоленко О., Коковіхіна О., Лисьонкова Н. Фінансова санація як спосіб запобігання банкрутству підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2024. №190. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-21>
8. Лащик І., Митровці М. Антикризове управління страховими компаніями. *Галицький економічний вісник*. 2023. №2 (81). DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.083
9. Смирнов І.М. Архітектурне моделювання організаційно-економічного забезпечення фінансової стійкості страхових компаній у кризових умовах.

Економіка та суспільство. 2026. №83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-63>

10. Abernikhina I., Toporkova O., Sokyrynska I., Shylo L. Methodical approaches for assessing the financial stability of insurance companies. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 3. №38. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i3.8.237437>

11. Халатур С.М., Ільченко О.О. Сек'юритизація активів як елемент ефективності управління портфелем страхової компанії. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-49>

12. Халатур С.М., Карамушка О.М., Котюх М.В. Цифровізація управління страховим портфелем як елемент фінансової безпеки страховика. *Агросвіт*. 2024. №19. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.19.4>

13. Khalatur S., Tvaronavicieni M., Dovgal O., Levkovich O., Vodolazska O. (2022). Impact of selected factors on digitalization of financial sector. *Entrepreneurship and Sustainability*. Vol. 10, (1). DOI: [https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1\(19\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1(19))

References

1. Varchenko, O., Drahan, O., Herasymenko, I., & Tkachenko, K. (2026). Mekhanizmy antykrizovoho upravlinnia bankiv-skoitu ta strakhovoiu ustanovoiu v systemi suchasnoho finansovoho menedzhmentu. Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnoho podatkovoho universytetu, (1). DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-5940.1.2026.3>

2. Bezditko, K., & Zahorska, D. (2023). Upravlinnia ryzykamy u strakhuvanni. *Molodyi vchenyi*, 12(124). DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-6>

3. Savchenko, O., & Pustovit, O. (2023). Matrytsia finansovoho rozvytku ta optymizatsiia finansovoi stratehii strakhovoi kompanii (na prykladi PRAT «SK «Yevroins Ukraina»). *Development Service Industry Management*, (4). DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(13\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(13))

4. Pavlenko, O.P., & Denysenko, V.V. (2023). Suchasni metodolohichni pidkhody do finansovykh stratehii systemy upravlinnia likvidnistiu i platospromozhnistiu strakhovykh kompanii. *Ahrosvit*,

(20). DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.20.99>

5. Hlukhova, V.I., & Krot, L.M. (2023). Upravlinnia ryzykamy diialnosti strakhovykh kompanii v konteksti finansovoi bezpeky. *Ekonomika ta suspilstvo*, (54). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81>

6. Koptieva, H.M. (2025). Stsenarne modeliuвання finansovoi stiikosti strakhovykh kompanii. *Visnyk NTU «KhPI»*, Ser.: Ekonomichni nauky, (6). DOI: 10.20998/2519-4461.2025.6.3

7. Yermolenko, O., Kokovikhina, O., & Lysonkova, N. (2024). Finansova sanatsiia yak sposib zapobihannia bankrutstvu pidpriemstv v umovakh voiennoho stanu. *Ekonomichniy prostor*, (190). DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-21>

8. Lashchuk, I., & Mytrovtsi, M. (2023). Antykrizove upravlinnia strakhovymy kompaniiamy. *Halytskyi ekonomichniy visnyk*, 2(81). DOI: <https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk.tntu2023.02.083>

9. Smyrnov, I.M. (2026). Arkhitekturne modeliuвання orhanizatsiino-ekonomichnoho zabezpechennia finansovoi stiikosti strakhovykh kompanii u kryzovykh umovakh. *Ekonomika ta suspilstvo*, (83). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-63>

10. Abernikhina, I., Toporkova, O., Sokyrynska, I., & Shylo, L. (2021). Methodical approaches for assessing the financial stability of insurance companies. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, Vol. 3, (38). DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i38.237437>

11. Khalatur, S.M., & Ilchenko, O.O. (2023). Sekiuretyzatsiia aktyviv yak element efektyvnosti upravlinnia portfelem strakhovoi kompanii. *Ekonomika ta suspilstvo*, (55). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-49>

12. Khalatur, S.M., Karamushka, O.M., & Kotiukh, M.V. (2024). Tsyfrovizatsiia upravlinnia strakhovym portfelem yak element finansovoi bezpeky strakhovika. *Ahrosvit*, (19). DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.19.4>

13. Khalatur, S., Tvaronavicieni, M., Dovgal, O., Levkovich, O. and Vodolazska, O. (2022). Impact of selected factors on digitalization of financial sector. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, Vol. 10, (1). DOI: [https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1\(19\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1(19))

FORMATION OF AN ADAPTIVE ARCHITECTURE FOR THE FINANCIAL STABILITY OF AN INSURANCE COMPANY BASED ON LIQUIDITY MANAGEMENT, RISK MANAGEMENT, AND FINANCIAL RECOVERY

*S. M. Khalatur, D. E., Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University,
Yu. V. Masiuk, Ph. D (Econ.), Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University,
V. V. Dovhaniuk, Master's Student (Specialty: Finance, Banking, Insurance, and the Stock Market),
Dnipro State Agrarian and Economic University*

Methods. The results were obtained through the application of a comprehensive set of scientific methods: system-structural and comparative analysis – to substantiate the conceptual foundations of building an adaptive architecture for the financial stability of insurers; abstract-logical and analytical

decomposition – when developing mechanisms for integrated liquidity, risk, and preventive financial recovery management.

Results. The necessity of transforming traditional financial management systems of insurance companies by transitioning to a flexible adaptive architecture capable of proactively responding to internal and external destabilizing factors is proven. The interdependence between structural liquidity elements, the risk profile, and financial recovery tools is substantiated. Priority scenarios and stages for implementing financial recovery procedures are identified depending on the severity of liquidity deficits and capitalization imbalances.

Novelty. The scientific novelty lies in the development of a conceptual model of an adaptive architecture for ensuring the financial stability of an insurance company, which, unlike existing approaches, integrates liquidity management tools, risk stress testing, and preventive financial recovery into a unified self-regulating loop that guarantees business continuity and capital preservation under unstable conditions.

Practical value. Ways to enhance the efficiency of an insurer's liquidity and risk management are proposed, serving as a basis for executive decision-making regarding risk mitigation and recovery responses. Practical recommendations can be utilized by insurance companies' top management to strengthen financial and economic stability, as well as by regulatory bodies when establishing market solvency supervision requirements.

Keywords: insurance services, financial stability, digital transformation, financial security, insurance company, liquidity management, risk management, financial recovery, solvency, insurance capital.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2026 р.

Прийнята до публікації 15.09.2026 р.

Дата публікації 30.09.2026 р.